

درباب بسته‌های آموزشی

آب‌کم جوتشنگه آور به دست
تابجوشد آبت از بلاویست
مولوی

عمل در دست کسانی است که با تبلیغ فراوان موادی را در اختیار شاگردان می‌گذارند که آن‌ها را به حفظ کردن طوطی‌وار مطالب وامی‌دارند و با جلوگیری از تفکر مانع از رشد خلاقیت در آنان می‌شوند.

اگر به کتاب‌های کمک‌آموزشی یا کمک‌درسی که با شمارگان زیاد چاپ و درباره‌شان به‌طور گسترده تبلیغ می‌شود توجه کنیم، مشاهده خواهیم کرد که نه‌تنها شاگردان را به فکر کردن و استفاده مؤثر از مطالب آموزشی تشویق نمی‌کنند، بلکه مانع از تفکر و به‌کارگیری امکانات ذهنی آنان می‌شوند.

برای من شگفت‌انگیز است رسانه ملی که خود را مسئول ترویج فرهنگ پویای اسلامی می‌داند کتاب‌های آموزشی را تبلیغ می‌کند که محتوای آن‌ها سؤالات پرتکرار از سطح دبستان به بالا با ذکر تعداد تکرار آن‌هاست. این کتاب‌ها شاگردان را به چه کار تشویق می‌کند؟ آیا غیر از آن است که به آن‌ها می‌گوید جواب این سؤال‌ها را حفظ کنید تا در امتحان قبول شوید و مدرکی بگیرید بدون اینکه مهارت لازم و شایستگی آن را داشته باشید؟ تعجب‌آورتر اینکه مسئولان آموزش کشور هیچ‌گونه واکنشی به این تبلیغات از خود نشان نمی‌دهند. نتیجه آن می‌شود که به مطالب مفید و بدون تبلیغ توجهی نمی‌شود و این مواد زبان‌آور به واسطه تبلیغ فراوان هرچه بیشتر رشد می‌کنند.

حاصل این کار آن است که کشورمان به‌رغم رشد قابل ملاحظه آمار فارغ‌التحصیلان و منابع فراوانی که صرف این کار می‌شود، به آنچه از این آمار انتظار می‌رود دست نمی‌یابد و به‌رغم منابع طبیعی و انسانی فراوان نمی‌تواند از آن‌ها بهره‌مناسب را بگیرد و از نعمت‌های فراوانی که خداوند در اختیارش قرار داده است به‌طور مؤثر استفاده کند.

آموزش حافظه‌محور مبتنی بر به‌خاطر سپردن مطالب و فراخوان آن‌ها در موارد ضروری، دیگر نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای دنیای فعلی باشد؛ زیرا گنجینه دانش بشری با چنان سرعتی رشد می‌کند که به‌خاطر سپردن مطالب حتی در حوزه‌های محدود نه‌تنها امکان‌پذیر نیست بلکه کارآیی لازم جهت رفع مشکلات را هم ندارد. بنابراین، روش‌های آموزشی نیز کاملاً دگرگون شده‌اند و از روش مبتنی بر حفظ کردن معلم‌محور به روش فعال بر مبنای آموزش روش تفکر و چگونگی بهره‌گیری از امکانات موجود تبدیل شده‌اند.

در سال‌های اخیر شاهد تحول گسترده در کتاب‌های درسی و نیز گسترش بسته‌های آموزشی شامل کتاب‌های مختلف کمک‌آموزشی، مجلات، نرم‌افزارهای چندرسانه‌ای، اسباب‌بازی‌های آموزشی و غیره هستیم. به کمک این بسته‌ها می‌توان کیفیت آموزش را بهبود بخشید و شاگردان را هرچه بیشتر در فرایند آموختن سهیم ساخت.

خوشبختانه گنجینه‌های علمی جهانی نیز دیگر در انحصار افراد خاص نیست و همگان می‌توانند با آگاهی از روش استفاده از آن‌ها بهره‌مند شوند. بنابراین، آموزش‌ها باید بر مبنای آموختن مهارت لازم جهت بهره‌گیری از این امکانات باشد.

حال ببینیم بسته‌های آموزشی موجود در کشور ما تا چه حد توسعه این روش، یعنی آموختن مهارت، اهتمام می‌ورزند. شک نیست که تلاش‌های فراوانی در جهت توسعه بسته‌های آموزشی مفید به عمل آمده است که می‌توانند به شاگردان در رسیدن به این هدف کمک کنند و می‌توان نمونه‌های جالبی از آن‌ها را مشاهده کرد.

اما، متأسفانه این بسته‌ها و اگرچه به‌فور خریداری می‌شوند اما آن‌طور که باید و شاید مورد استفاده قرار نمی‌گیرند و ابتکار